ŚVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 208. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 31, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 31-го ЖОВТНЯ 1991 Ч. 208. РІК XCVIII.

Совєтські психіятри визнали „діягнозу" ген. П. Григоренка фальшивою

Москва. — Агентство Асошіейтед Пресс інформує, покликаючись на совєтську газету „Ізвєстія", що комісія лікарів-психіятрів, очевидно совєтських, у складі 13 осіб визнала, що покійний генерал Петро Григоренко ніколи не хворів психічною хворобою і не потребував допомоги лікарів в цій ділянці.

Діягноза поставлена ген. П. Григоренкові — „параноя, яка проявляється у виді реформістських ідей" — визнана лікарями-спеціялістами як недійсна і поставлена з політичних міркувань.

Комісія на протязі шістьох місяців вивчала документи у справі П. Григоренка, слухала магнітофонні записи. Паперове обвинувачення становило 29 томів. Газета „Ізвєстія" підкреслює, що перегляд діягнози П. Григоренка став першим самообвинувальним актом режиму, який використовував науку психіятрії для політичних цілей.

Комісія працювала під керівництвом проф. Модеста Кабанова, директора Психоневралогічного Інституту імені Бахтерєва в Санкт-Петербургу, колишньому Ленінграді.

В 1976 році ген. П. Григоренко прибув до З'єднаних Стейтів. Зараз після цього Верховна Рада СССР позбавила його совєтського громадянства. П. Григоренко провів останні дні свого життя в Ню Йорку, де він і помер в 1987 році.

В Литві створили бюро сліджень воєнних злочинців

Ню Йорк. — Як повідомляють з Верховної Ради Литви, в середу, 23-го жовтня, покликано до життя спеціяльне бюро дослідів над воєнними злочинами.

Це бюро є під керівництвом головного прокуратора і буде співпрацювати з подібними бюрами в інших країнах з метою виміни інформаціями. Литовське бюро не обмежиться до прослідження злочинів, які сталися впродовж трьох років німецької окупації, але також займеться прослідженням того, що сталося в часі 50 років совєтської окупації. Біля 500,000 литовців вивезено на Сибір і засуджено в часі „панування" Сталіна. З них 473,000 осіб розстріляно або померло з голоду. Від 1968 року рагабілітовано 175,000 осіб, з яких тепер живе лише третина.

У зв'язку із створенням такого бюра інвестицій, литовський головний прокуратор підписав умову з подібним бюром в Австралії, якою ці бюра будуть співпрацювати щоб віднайти теперішніх австралійських громадян, які оскаржені за воєнні злочини в часі між 1-им вересня 1939 і травнем 1945 року.

Литовський уряд виявив також готовість співпрацювати з урядом Ізраїля та Бюром спеціяльних інвестиції ЗСА.

Литовський президент Витаутас Ляндсберґіс та члени його уряду гостро заперечують чутки поширені щоденником „Ню Йорк Таймс" та іншими засобами західньої масової інформації, що Литва реґабілітувала нацистських воєнних злочинців.

Відбувся форум науковців

Київ (УНІАР). — Тут в суботу, 19-го жовтня, в актовому залі Київського Політехнічного Інституту відбувся форум викладачів вищих шкіл і науковців столиці України під назвою „Освіта, наука і незалежність України". Під час форуму його учасники розглянули такі питання, як „Роля вищої школи та науки у національному та духовому відродженні України та формуванні національних кадрів", „Про державну програму радикальної реформи системи вищої освіти і науки в республіці", „Шляхи розвитку **співробітництва** вчених та освітян України з науковцями світу" та багато інших актуальних проблем, які стоять сьогодні перед інтелектуалами України.

Учасники прийняли відповідні ухвали і резолюції, сенс яких коротко можна зформулювати так: „Незалежність України повинна мати не тільки економічне, військове чи політичне підґрунтя, але й мусить вона ще спиратися на потужних національних інтелектуальних вартостях, які в усьому світі цінується дорожче від золота".

М. Скорик та Л. Колодуб стали лавреатами конкурсу композиторів

М. Скорик (фото: Лада Лисняк)

Л. Колодуб

Київ (Ірена Стецура). — На конкурсі композиторів ім. Мар'яна та Іванни Коць, який відбувся під час Другого Українського Міжнародного Фестивалю в Києві в жовтні ц.р., міжнародне жюрі признало першу нагороду композиторові Мирославові Скорикові за його концерт для оркестри п.з. „Карпатський" та Левкові Колодубові за симфонію ч. 3 „В стилі українського барокко". Жюрі вирішило не присуджувати другої нагороди, а третю поділили Володимир Зубицький та Олексій Скрипник за свої симфонії.

Ініціятори і фундатори цього конкурсу — відомі прихильники українського культурного відродження, подружжя Мар'ян та Іванна Коць. Виготовлено люксусову брошуру конкурсу в українській, англійській, німецькій, італійській та французькій мовах, в якій міститься, між іншими інформаціями, запрошення до композиторів усіх країн світу взяти участь в такому ж конкурсі 1992 року, теми якого — „Україна" та „Голод 1933 року" і в 1993 році на тему „Чорнобиль". Брошурку приготовив Вірко Балей, виконавчий координатор конкурсу.

Цьогорічний конкурс був відкритий для українських композиторів і його умовою було представлення симфонічного твору, написаного від 1969—1990 року.

„Карпатський концерт" для оркестри був написаний М. Скориком в 1972 році. В ньому вжито сучасну музичну мову в поєднанні з карпатською тематикою. Коли згадати прекрасну музику М. Скорика до фільму „Тіні забутих предків" (яку так подивляв Д. Шостакович в листі до М. Скорика) ясною стає пов'язаність композитора з духом і фолкльором Карпат, яка проявляється в талановитій передачі цього духа і національного кольориту в композиціях мистця. Вищеназваний твір є в **репертуарі** багатьох оркестр і був виконаний, крім України, в Австрії, Голляндії, Німеччині, Польщі та Болгарії. Мирослав Скорик є професором композиції у Львівській та Київській консерваторіях та головою Спілки Композиторів Львова.

Третя симфонія Левка Колодуба „В стилі українського барокко" була написана в 1980 році до святкування 1500-ліття Києва. Цей твір навіяний чудовою українською архітектурою в стилі, відомому саме під назвою „українське барокко". Написаний сучасною музичною мовою, він разом з тим стилістично пов'язаний з музикою тих часів. Твір часто виконують різні оркестри, а недавно він здобув успіх на нюйоркському фестивалі неоклясичної музики „Фокус" в музичній школі Джуліярд. Л. **Колодуб** є також професором композиції в Київській консерваторії.

Митрополит Філарет шукає всеукраїнського форуму

Київ. — Київська газета „Молодь України" помістила у числі з 19-го жовтня у відділі „Справи релігійні" коротку інформацію Людмили Зінковської під заголовком: „Філарет за всеукраїнський форум". Авторка пише, що Митрополит Київський Української Православної Церкви, яка підлягає під юрисдикцію московського Патріярха Алексія II, підтримав ініціятиву голови Верховної Ради України Леоніда М. Кравчука скликати всеукраїнський форум релігійних діячів усіх віроісповідань України. Про це він заявив на пресконференції два дні тому. У розмові з журналістами Філарет сказав: „Якщо домовимось про скликання такого форуму — це буде велика справа, це означатиме, що представники усіх віровизнань бажають миру. Тому звертаюся, насамперед до всіх християнських Церков, щоб вони підтримали ініціятиву. Це пішло б на користь і нашим Церквам, і суспільству, і незалежній Україні".

На думку Філарета, форум можна провести вже цього року, але він буде плідним лише тоді, коли в ньому візьмуть участь представники всіх релігій і Церков.

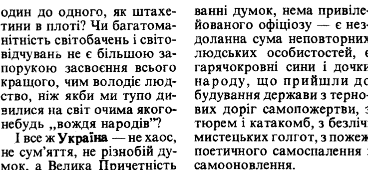
Митрополит підкреслив також, що „Закон про свободу совісті і релігійні організації", ухвалений Верховною Радою України, добрий, але він повинен діяти. Багато непорозумінь між конфесіями і різними Церквами виникає через те, що, мовляв, політичні діячі втручаються в релігійні справи.

У розмові журналісти торкнулися і такого питання, як створення єдиної національної Церкви. На що Філарет відповів: „На Україні не може бути єдиної національної Церкви, ос-

(Закінчення на стор. 4)

„Ніщо не стоятиме над нашою волею"

Дмитро Павличко в редакції „Свободи"

Джерзі Сити, Н.Дж. (П. Часто). — Бракує підстав, щоб назвати наш час прекрасним? Що ж, вдовольнімося тим, що він принаймні неповторний. Мов із небес сходить на землю новий образ світу, мов світла богиня зі спіненого моря вічности постає наша люба Україна. Вона вирує, клекоче, однак по-своєму, по-українськи — без азійських крайнощів, без ненависти і крови. Й не варто сахатися, що цей вир, поруч з найкращими людськими надіями, виносить на поверхню сміття минулих гріхів і помилок. І не треба журитися, коли ж то ми досягнемо знаменитої європейської рівноваги і стабільности, не треба нікого наздоганяти і **копіювати** : ми наздоганяємо самі себе, самі себе відкриваємо і, позбуваючись большевицьких „чарів", вчимося розуміти правдиву ціну життя, ціну дня і миті, вчимося класти кожне наше зусилля — велике воно чи маленьке, аби лишень чисте — до Божих ніг, і саме тому гамлетівські сумніви нас не мучать: ми є, ми живемо!

Чи не вийшло на добре, що ми ніколи не хотіли бути обтесаними і підігнаними один до одного, як штахетини в плоті? Чи багатоманітність світобачень і світовідчувань не є більшою запорукою засвоєння всього кращого, чим володіє людство, ніж якби ми тупо дивилися на світ очима якогонебудь „вождя народів"?

І все ж **Україна** — не хаос, не сум'яття, не різнобій думок, а Велика Причетність всіх до всього. Сьогодні вже нема брутальної реґляментованости у висловлюванні думок, нема привілейованого офіціозу — є нездоланна сума неповторних людських особистостей, є гарячокровні сини і дочки народу, що прийшли до будування держави з тернових доріг самопожертви, з тюрем і катакомб, з безлічі мистецьких голгот, з пожеж поетичного самоспалення і самооновлення.

І це не розчарування —

(Закінчення на стор. 4)

ДЖ. БУШ І М. ҐОРБАЧОВ ВІДКРИЛИ КОНФЕРЕНЦІЮ В МАДРИДІ

Мадрид, Еспанія. — У вівторок, 29-го жовтня, тут зустрілися президент ЗСА Джордж Буш і президент СССР Міхаїл Ґорбачов, які прибули сюди на відкриття міжнародної конференції у справі Близького Сходу. Під час двогодиної розмови Буш і Ґорбачов обговорили широке коло проблем, зокрема американську допомогу Совєтському Союзові.

Як уже інформовано, від грудня минулого року ЗСА ґарантували Москві кредити на 2.5 біл. дол. для купівлі американських сільськогосподарських продуктів, але Горбачов минулого тижня попросив 3.5 біл. дол., а також безплатну допомогу продуктами і медикаментами ще на один біл. У четвер газета „Вашінґтон Пост" повідомила, що Адміністрація частково задовільнить цю просьбу президента СССР, однак у понеділок „Ню Йорк Таймс" і „Волл Стріт Джорнал" писали, що Буш навряд чи скаже Ґорбачову щось втішного. Так і сталося: Президент ЗСА заявив на спільній пресовій конференції, що „ні про що конкретно не було досягнуто домовлености". Ґорбачов додав, що західні експерти все ще намагаються визначити, що конкретно потрібно Совєтському Союзові. За даними аґентства АП, Білий Дім близький до прийняття рішення з приводу додаткових кредитів Москві.

Буш сказав, що вони домовилися з Ґорбачовим продовжити переговори про дальшу редукцію нуклеарних запасів. Оба президенти обіцяли використати всі засоби для того, щоб забезпечити успіх конференції у справі Близького Сходу, що відкрилася у середу, 30-го жовтня. Буш і Ґорбачов виступили на відкритті конференції з короткими промовами.

Я. Арафат обіцяв не вмішуватися в переговори

Туніс. — Виступаючи у головній квартирі Палестинської Визвольної Організації, Ясір Арафат заявив, що він не має наміру не лише інструктувати палестинську делеґацію на переговорах у Мадриді, але й підтримувати з нею контакти під час конференції. Я. Арафат додав, що погодиться з будь-яким рішенням, яке прийме делеґація.

Разом з тим він заявив, що делеґація так чи інакше буде говорити в імені палестинської організації, бо лише ПВО представляє інтереси будь-якого палестинця.

Газета „Ню Йорк Таймс" відзначає досить поміркований тон висловлювань Арафата, вважаючи це ознакою того, що голова ПВО не хоче провокувати Ізраїль, який уже погрозив відмовою від участи у конференції, якщо його умови не будуть виконані.

На запитання, що взагалі спонукало палестинців піти на переговори, Арафат відповів, що його організація не хотіла дати Ізраїлеві привід для зірвання мирного процесу, що почався. На запитання, як дивиться він на хід переговорів, Арафат відповів: „Переговори будуть нелегкими. Нам доведеться докласти немало зусиль, щоб добитися справжнього миру".

Про те, що він не буде вмішуватися в хід переговорів, Арафат заявив під час телевізійного передавання, яке вели американець Фил Донаґ'ю і совєтський телевізійний журналіст Володимир Познер. Розмова передавалася прямо в етер, і телеглядачі могли задавати запитання Арафатові телефонічно.

Один з глядачів запитав Арафата, чи не відкине він рішення, прийняті палестинською делеґацією у Мадриді, на тій підставі, що сам він не був присутній на конференції. „Ні, — відповів Арафат. — Я погоджуся зі всім, з чим погодяться палестинці на мадридській зустрічі".

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ заявив, що роля З'єднаних Стейтів на мирній конференції у справі Близького Сходу, що відкриється 30-го жовтня у Мадриді, буде зведена до становища доброзичливого спостерігача. „Ми не маємо наміру використовувати свій вплив для натиску на ту чи іншу сторону, — сказав Буш. — Нашу точку зору ми вже висловили, але справа не в ній. На конференції не буде обговорюватися наша політика. На конференції буде зроблена спроба уладнати мирним шляхом давні суперечки між жидами і арабами".

АДМІНІСТРАЦІЯ БУША розглядає справу про надання харчової допомоги Совєтському Союзові і є всі підстави вважати, що вирішить її позитивно, хоч ще неясно, якими будуть маштаби цієї допомоги. Співробітники Адміністрації вважають, що Буш хотів би запропонувати Ґорбачову якусь американську допомогу, коли оба президенти зустрінуться у Мадриді напередодні відкриття мирної конференції у справі Близького Сходу. Над справою про допомогу Совєтському Союзові працюють співробітники Державного департаменту, державної скарбниці і Департаменту сільського господарства ЗСА. Працівники Департаменту сільського господарства, які побували недавно у Москві, Санкт Петербурзі і Києві, прийшли до висновку, що голоду в Совєтському Союзі цієї зими не буде. „У них в країні є продукти, але вони не там, де треба", — сказав на пресовій конференції пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер.

ПЛЯН ПОСАДНИКА НЮ ЙОРКУ Дейвида Дінкинса про будівництво десятків домів для міських бездомних викликав критику як лібералів, так і консерватистів. За словами республіканця Тома Оґнібіна з Квінсу, реалізація „сміховинного" пляну Д. Дінкинса приведе до того, що райони Квінсу, де живуть родини з середнім достатком, перетворяться в Іст Ню Йорк — один з найбідніших і криміноґенних районів Брукли́ну. Звертаючись до виборців, Т. Оґнібін сказав: „Якщо Дінкинс і ліберальні демократи доб'ються свого, поряд з вашим домом можуть поселитися 200 наркоманів і алькоголіків".

ВИСТУПАЮЧИ ПЕРЕД ЧЛЕНАМИ Конґресу ЗСА, президент Чехо-Словаччини Вацлав Гавел заявив, що його країна намагається встановити більш тісні зв'язки з НАТО і хотіла б стати асоційованим членом Північноатлантичного оборонного союзу. За словами В. Гавела, лише НАТО може ґарантувати безпеку Чехо-Словаччини, і для його країни вступ в цей союз — життєво важливий і необхідний крок. Вашінґтонська Адміністрація покищо ніяк не зареаґувала на цю частину виступу Гавела, яка стосується військового союзу, але Буш запевнив гостя, що будуть зроблені кроки для того, щоб продукція чехословацької промисловости дістала доступ на американський ринок, а американські промисловці почали робити вклади в чехо-словацьку економіку. Буш високо оцінив заходи, які робить керівництво Гавела для переходу до ринкової економіки.

ДИНАМІЧНА СИЛА УКРАЇНИ В НАПРЯМІ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗРОСТАЄ

Київ, Україна. — Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Сердж Шмеманн знову помістив на першій сторінці цього почитного і популярного щоденника (див. число з 30-го жовтня) довшу вичерпну інформацію про Україну, динамічна сила якої в напрямі незалежности зростає з кожним днем.

Недавно, як відомо, представники України в Москві відмовились підписати спільний економічний договір, який був подуманий кремлівськими центристами, як свого роду відновлення Союзу на нових нібито основах. Київ не вислав також до Москви делеґатів до всесоюзної Верховної Ради, а присутні українські офіційні чинники перебувають там в характері спостерігачів. Іншими познаками прямування до незалежности є намагання введення своєї власної валюти, яку вже почали друкувати в Канаді, спроба творення своєї власної оборонної армії в числі 400,000 вояків, поступове, хоч дуже повільне введення економічних змін скерованих в напрямі переходу економіки у систему вільного ринку, очевидно знову ж таки з допомогою закордонних країн, зокрема Европейської економічної спільноти і президентські вибори, які повинні відбутися в Україні 1-го грудня цього року. Передвиборча кампанія ведеться під кутом закріплення незалежности України під кожним оглядом і ні один з кандидатів не ставить цю справу під сумнів, а радше навпаки, кожний з них наголошує проблему побудови власної держави.

Західні уряди і офіційні чинники взагалі, які раніше дещо скептично ставилися до проголошення акту державної незалежности України, починають тепер ближче приглядатися до розвитку подій в цій другій з черги найбільшій, якщо йдеться про число населення, республіці. Правда, на Заході все ще існують песимісти і противники розчленування останньої в світі комуно-московської імперії, але є й такі, які післяпереворотну атмосферу називають „демократизуванням Росії", хоч там дослівно нічого не змінилось, крім заборони діяльности Комуністичної партії, що вказувало б на наближення Росії до демократії.

Шмеманн погоджується з думкою багатьох політичних аналітиків, що у випадку повного закріплення незалежности України, Совєтський Союз, який вже тепер існує тільки номінально, перестане взагалі існувати, бо Російська федерація, Україна й інші республіки зможуть, на підставі двосторонніх договорів, самі давати собі раду і не потребуватимуть „центру" на який досі республіки витрачали кольосальні суми грошей.

Але навіть політичні скептики, ті в Україні і ті за кордоном, які кажуть, що після путчу український парлямент є готовий схвалювати усі постанови, які шкодять московському „центрові", переконані, що остатоно Україна підпише договори з іншими республіками. Вони твердять що треба забути про повернення до ситуації з-перед 19-го серпня. Сяк чи так імперія перестала існувати. Вони, скептики, також переконані, що референдум 1-го грудня випаде в користь України.

Кореспондент С. Шмеманн згадує коротко також про відвідини Леонідом Кравчуком, головою Верховної Ради України, Канади, З'єднаних Стейтів Америки і Франції і від того часу західні офіційні особи частіше відвідують Київ і ведуть з тамошніми чинниками переговори. Шмеманн називає Кравчука і Вітольда Фокіна „людьми старої школи" і тому не всі в Україні задоволені нерішучою політикою теперішнього уряду. Ідея, що Україна ніколи не здобуде самостійности без рішучих заходів, закріплюється тепер чимраз сильніше в Україні. Шмеманн згадує про позитивну працю Руху, цитує проф. Збіґнева Бжезінського, який дораджував українським провідникам творити свою власну політичну і економічну силу, називає Вячеслава Чорновола „чемпіоном українського націоналізму", покликується на заяву Володимира Гриньова, який свідомий того, що Україна зустрічатиме по дорозі до повної незалежности ще багато трудно-щів „не тільки самі діяманти, але також бруд, інсинуації, провокації тощо".

У СВІТІ

ФІНАНСОВА ДОПОМОГА, надана Німеччиною Совєтському Союзові, досягла 64 біл. німецьких марок, можливості її збільшення практично вичерпані. Дальше кредитування СССР може відбутися лише в рамках багатонаціональної допомоги і на конкретні проєкти і програми. Про це заявив голова федерального об'єднання німецької промисловости Гайнріх Вайс.

У ЗВ'ЯЗКУ З ВІЗИТОЮ керівника комуністичної Північної Кореї Кім Ір Сена в Китай, західні аналітики уважають, що ця країна хоче вийти з самоізоляції, розглядаючи Китай як посередника в нормалізації взаємин з Японією і ЗСА. Китайські керівники підтримали пропозацію Кім Ір Сена про об'єднання Північної і Південної Корей в конфедеративну державу на засадах „одна країна — одна держава — дві системи — два уряди".

ПРЕЗИДЕНТ АРҐЕНТИНИ Карльос Менем повідомив про намір уряду прийняти закон, який дозволить у більшому обсязі допускати закордонні інвестиції для поширення видобутку нафти в країні. Він заявив, що національна нафтова компанія стане змішаною — з участю як державного, так і приватного капіталу. Тепер Арґентина повністю забезпечує себе нафтою, добуваючи щодня 500,000 барилок.

ДРУГИМ ПІСЛЯ МІРЧІ Снігура кандидатом на президента Молдови, вибори якого відбудуться 8-го грудня, став колишній перший секретар ЦК Компартії Молдови Григорій Єремей.

РІШЕННЯ ПАРЛЯМЕНТУ України взяти під свою юрисдикцію збройні сили СССР, які знаходяться на її території, викликало неоднозначну реакцію в світі. Член британського парляменту Дейвид Гавелл назвав це „прикладом розповсюдження ядерної зброї і появи нових ядерних держав". Колишній міністер оборони ЗСА Каспар Вайнберґер дотримується протилежної точки зору: „Мені здається, що загроза війни, тим більше загроза застосування ядерної зброї, значно зменшиться, якщо ця зброя перейде до рук реґіональних утворень, які домагаються справжньої незалежности і не хочуть війни".

100,000 ЮАНІВ ДЛЯ ДОПОМОГИ дітям, що постраждали від чорнобильської катастрофи, виділило Товариство Червоного Хреста Китайської Народної Республіки. На цю суму отримано з Китаю медикаменти і дитяче харчування, які передані відповідним шпиталям в Україні і Білорусії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Актуалізація проблеми України

Багато наших земляків в Америці й Канаді дивувалися й ремствували, чому в англомовній пресі не появляються вістки про Україну, наче її немає. Відповідь проста: від осени 1920 року, відколи большевики окупували Наддніпрянську Україну, і від половини березня 1923 року, відколи Рада амбасадорів, як орган Найвищої Ради Версальської конференції признала Галичину Польщі, Україна перестала бути політичним чинником. Коли в Україні сталася Чорнобильська катастрофа — писали й говорили про цю катастрофу і таврували недбальство та каригідну недбайливість совєтських властей, але це не була подія політична. Ситуація почала поволі змінюватися від липня минулого року, коли Верховна Рада України проголосила суверенність. Ще частіше й голосніше почали згадувати Україну від вересня цього року, коли Верховна Рада прийняла постанову про незалежність. Заактуалізувала проблематику України ситуація у Москві: невдачний путч сталіністів, компромітація Комуністичної партії, упадок авторитету Міхаїла Ґорбачова. Приїзд президента Буша до Києва і його промова — не вважаючи на її нещасливі звороти з „порадами" залишатися в Союзі — знову пригадав світові існування України та її змаг до відзискання державної волі. Приїзд до Америки — на запрошення від Буша — голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука і міністра закордонних справ Анатоля Зленка, їхні розмови з найвищими державними лідерами Канади й Америки та нав'язання контактів з торговельно-промисловими колами — все воно сприяло актуалізації проблематики України і тим самим актуалізації української тематики для засобів масової інформації в ЗСА й інших країнах демократичного світу.

Ми є живими свідками, як змінюється конфіґурація міжнародних сил, як світ заскочений непередбаченими просто революційними подіями і як ті події створили нову шансу для України відзискати приспану національну свідомість та в дуже короткому часі — відроджувати втрачену 71 років тому державність. Це все ще є тільки процес, — це все ще є тільки межові стовпи на шляху до осягнення політичної цілі, яка є національним ідеалом. Але це є відповіддю на запит, чому засоби масової інформації промовчували само існування України і чому тепер щораз частіше появляються вістки про Україну на перших сторінках західньоевропейської, американської і канадської преси. Час біжить суперсонічною швидкістю. Ще рік тому годі було думати про те, щоб колишній американський державний секретар, історична постать, Генрі Кіссінджер, який за президентури Ричарда Ніксона вперше започаткував дипломатичні зв'язки з комуністичним Китаєм, захотів розмовляти з українським міністром закордонних справ, цікавитися різними актуальними справами України та висловлювати згоду на ролю дорадника українського уряду у справах закордонної політики. Київ перестає бути столицею якоїсь маловідомої східньоевропейської країни,. — Київ притягає до себе увагу західнього політичного світу і того економічного світу, який справедливо бачить широкі можливості торгівлі з 55-мільйоновою країною.

Українські люди стурбовані становищем президента Буша, який все ще підтримує Міхаїла Ґорбачова і не скриває, що волів би бачити збереження центру імперії у Москві. Це наслідок відсутности в Уряді Буша історика, бо державний секретар Джеймс Бейкер є адвокатом, який не знав і не знає Східньої Европи. Міхаїл Ґорбачов — це все ще для Буша цей перший володар Кремля, який закінчив холодну війну, який відкрив двері до усамостійнення і демократизації шістьох країн і якому можна вірити, що не заторкне арсеналу нуклеарної зброї. Але вже тепер Білий Дім дещо стушував свої компліменти на адресу Ґорбачова і нема сумніву, що коли Білий Дім і Капітоль будуть поставлені перед доконаний факт української державности — вони, як політичні реалісти, визнають новий лад.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ України у відповідь на голодівку віруючих Української Автокефальної Православної Церкви та групи працівників собору св. Софії з приводу того, кому належатиме ця пам'ятка культури XI сторіччя — конфесії чи державі, прийняв рішення: св. Софія залишиться музеєм.

Роман Кухар

МОВЦІ УКРАЇНИ — ПОРА ВАМ НА ФРОНТ!

Нам не дивно, що генеральний штаб СССР, його московська аґентура й її запроданці з кіл партократії в Україні проти референдуму 1-го грудня за всенародне підтвердження Акту незалежности України з 24-го серпня ц.р. Усі оті тюремні сторожі колоніяльної імперії зла бажали б дальше панувати над поневоленими народами в СССР.

Не дивно й те, коли завзяті українофоби, на зразок партократів, „не за страх, а за совість" — Віктора Гончарова, Альберта Корнєєва, та їхніх попутників з „Дємократічєскаво Двіжєнія Донбасса" відкидають право України на державну незалежність, як і незаперечний факт приналежности Донбасу до матерніх українських земель. Адже їх ментори із кривавих сталінських тридцятих років теж тероризували наш народ, шантажуючи його погрозами анексії Донбасу в користь Росії, якщо на тих прадідівських українських теренах, багатих у „чорне золото", щолиш прозябатиме український свободолюбний дух.

В обличчі таких ворожих затій московсько-совєтського імперіялізму проти державної незалежности України та їх постійних нападок на визвольні процеси нашого народу й невпинних спроб вносити роздор в українські ряди заради свого дальшого верховодства над поділеними й обезсиленими земляками — вказана велика сторожкість провідних державних органів і всього населення України.

Але однієї сторожкости мало, коли настала неминуча потреба твердих діл, справжньої кампанії на захист державного Акту про незалежність України від будь-яких домінальних претенсій Москви. Суспільно-політичний провід з України з усім патріотичним населенням — міщанами, селянством і робітництвом, робитиме все можливе у своїх силах, аби добитись грудневої всенародної підтримки Акту. В його змагання повинні активно включитись широкі кола інтеліґенції, так званий мозок народу, разом з духівництвом, фаховими і професійними силами, студентством, шкільною молоддю.

У національно-освідомній дії за всенародне схвалення акту дороговказом правитиме звернення Верховної Ради з 11-го жовтня до народу, а теж численні віщі голоси таких провідників Руху, як депутат Верховної Ради Сергій Конєв, чи інший засновник Руху, редактор „Слова і Часу" Віталій Дончик. Вони саме з нагоди ювілею 500-ліття Запорізького Козацтва в серпні 1990 року закликали співвітчизників поширювати вільне українське слово й незалежну думку по всіх широких просторах України, а особливо в індустріяльних осередках Східньої України, загроженої російськими колоністами. „Доносіть до всього народу українську правду, рідні традиції, пробуджуйте в нього історичну пам'ять! — підкреслювали вони у своїх промовах.

З уваги на наближання актуальної події („можливо, останньої шанси стати творцями своєї держави", за словами звернення Верховної Ради), і нам нагода звернутись до наших дорогих гостей України, її інтелектуальних і мистецьких мовців, що своїми виступами на поселеннях — доповідями, концертами, імпрезами, авторськими вечорами збагачують наш місцевий побут, єднають нас усіх в одну велику національну сім'ю.

Отож, наші брати й сестри з далекої батьківщини — представники науки, літератури, мистецтва, музики, послухайте! Як оті полководці, дипломати, вістуни, лірники-бандуристи з доби Хмельниччини, виконавши свої завдання в середині й поза засягом ваших вітчизняних теренів, вертайтесь тепер здорові й міцні до краю й вирушайте на фронт боротьби за „бути чи не бути" вільній, незалежній, державі України. Фронт широкий, сягає аж до кордонів наших земель з російським етносом, від Слобожанщини на сході, до Причорноморщини на півдні. Там вас тепер ще більше треба, як в інших містах і селах України, чи взагалі в цілому світі. Своїм палким словом, рідною піснею й мелодійними тонами національних інструментів, традиційною хореографією й історичною театральною тематикою поширюйте між нашим народом свою правду, підносіть його дух до вершин гідного національного існування, зміцняйте всенародну волю до вільного, ні від чиєї посторонньої контролі чи „опіки" незалежного буття!

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Д-р Дарія Даревич

Образи в глині: керамічна скульптура Г. Севрук

Творчість Галини Севрук зродилася в шістдесятих роках у часах відродження української культури в Україні, а гартувалася в сімдесятих роках посиленого натиску на творчу українську інтеліґенцію. Щойно у вісімдесятих роках з початком перебудови відбулися перші самостійні виставки керамічної скульптури мисткині з перевагою образів в глині зі стилізованими зображеннями української мітології та історії. Тепер вперше українці в діяспорі матимуть можливість познайомитися з Галиною Севрук та її працями на виставці, що відбудеться в Торонто в Інституті св. Володимира, в неділю, 3-го листопада 1991 року.

Відколи розпочалася перебудова та відкрилися можливості виїздити поза межі Совєтського Союзу, то Канаду відвідало з виставками багато українських мистців включно з такими відомими малярами, як Ф. Гуменюк, В. Патик, Л. Медвідь, І. Марчук, та Борис Плаксій. Це вперше з виставкою пустилася в дорогу далеку жінка-мисткиня, а до того мисткиня-скульптурка шестидесятниця, якій у травні цього року Українська асоціяція незалежної творчої інтеліґенції призначила премію ім. Василя Стуса. Цю премію надають тільки вибраним працівникам української культури за мужність у виконанні своїх обов'язків. У минулих роках лавреатами премії ім. Стуса були Іван Світличний і О. Заливаха.

Галина Севрук народилася 1929 року в Самарканді в зрусифікованій українській родині архітекта. Мистецьку освіту здобула в Києві: перше в художній школі, а потім в Київському художньому Інституті на факультеті живопису. Від 1959 року мисткиня працювала в Художньому фонді виконуючи праці-малюнки на замовлення. Коли зпочатку шістдесятих років створився Монументальний відділ, Г. Севрук перейшла працювати до нього, та зі завзяттям приступила до виготовлення мозаїк та керамічних пано, як наприклад, для інтер'єру поштового віддділення на вулиці Червоноармійській (1967) та в інтер'єрі аптеки ч. 12 в Києві (1969). На початку шістдесятих років Г. Севрук була активним членом Клюбу творчої молоді в Києві в якому гуртувалися всі молоді культурні діячі, як наприклад Л. Танюк, І. Дзюба, І. Світличний, Н. Світлична, Алла Горська, Єв. Сверстюк, Людмила Семикіна і В. Зарицький. Весною 1965 року разом з Опанасом Заливахою, Аллою Горською та Людмилою Семикіною розпочала працю над проєктом відомого Шевченківського вітражу в Київському університеті, але через захворіння не брала участи у його виконанні, тому й оминули її репресії, що почалися після знищення вітражу з наказу Комуністичної партії.

Коли поширилися переслідування та арешти в 1968 році Г. Севрук була одною з діячів, що підписали листа-звернення до Брежнєва в справі захисту прав людини. За відмову відтягнути свій підпис і покаятися вона була виключена зі Спілки художників, а також її позбавили майстерні і не давали можливости творчо працювати. Скульптуру Г. Севрук „Дерево життя", яка стояла перед будинком київського університету знищено в 1976 році. Щойно в 1985 році відбулася перша особиста виставка мисткині в будинку-музеї Г. Світлицького в Києві. Друга виставка, яка включала керамічну скульптуру, графіку та малярство відбулася в Музею історії Подолу восени 1988 року. На цій виставці вперше експонувалася картина присвячена Аллі Горській ще з 1972 року. На тлі синього неба і символічних трембіт Г. Севрук передала фото-реалістичний портрет Алли Горської, мисткині і приятельки, яку знайдено замордовану в грудні 1970 року в досі нез'ясованих обставинах.

У творчості Г. Севрук переважають сконденсовані розповіді в глині. Вже від ранніх шістдесятих років у картинах-плоскорізьбах переплітаються образи доісторичних поганських богів (Перун і Дажбог), постаті князів і княгинь (Олег, Ольга, Ярослав) із зображенням козаків і гетьманів. Вони свідчать про знання історії України та використання історичних і мистецьких джерел українського народу. В серії, що включає Анну Ярославну, королеву Франції (1980), та княжну Анастазію (1979), написи виконані в стилі українських стародруків, одночасно сповняють функцію орнаменту, що вплетений в тло чи обрамування композиції. У цих працях об'ємно відображені обличчя, що контрастно виступають на площинно потрактованім фоні з вирізьбленними деталями. В загальному рельєфи з історичною тематикою нагадують бароккові дереворізи, не такі самі друки, як дошки з яких їх відбивали. Це особливо відчутне в графічності контурів і ритмі плоских спрощених форм.

Постаті козаків та гетьманів Г. Севрук це не портретні відображення, а радше символічні композиції, у яких мисткиня передає не тільки свої уявлення і роздуми, але також факти історії України. Мінімальними засобами в низькому рельєфі експресивно зображено суворого Сірка. Натомість Кривоніс відтворений майже карикатурно, в композиції, що перекликається з

(Закінчення на стор. 3)

В українсько-польських взаєминах можна в останньому періоді зареєструвати ряд позитивних і важливих подій, що укладають добросусідські шляхи до взаємопорозуміння і співпраці. Пам'ятаємо зустріч з травня 1990 року членів варшавського сойму і київської Верховної Ради. У цій зустрічі з обох сторін представники сказали слова правди про взаємні помилки і кривди на протязі всієї історії а зокрема в XX сторіччі. По обох сторонах висловлено жаль з приводу тих кривд, що їх взаємно було вчинено. Вказано на взаємозв'язки, які споріднюють наші народи. Підкреслено потребу перемагати всі неґативні стереотипи, перевірити шкільні підручники в ділянці польсько-українських стосунків та усунути всі перешкоди, які унеможливлюють порозуміння між нашими народами.

Паризька „Культура" за 1990 рік ч. 6 присвятила цій події декілька сторінок, у яких надзвичайно глибоко проаналізувала в аспекті майбутности слушні ініціятиви обох сторін. Зрештою, цей журнал, ще з 50-их років веде невтомно добру роботу в напрямку зближення і братнього порозуміння українців і поляків. Журнал виходить у Парижі від 1947 року і його головним редактором, а заразом видавцем є Єжи Ґедройц, який від самого початку багато уваги приділює українським справам.

Українці завдячують Єжи Ґедройцеві те, що за його заходами вийшла в світ монументальна праця Юрія Лавріненка „Розстріляне відродження" (українською мовою) та книжка

Ярослав Стех

ПОГЛЯДИ, ЯКИХ НЕ МОЖНА ЛЕГКОВАЖИТИ

Івана Кошелівця і Бориса Левицького на українські теми (польською мовою).

Обговорювана на сторінках паризької „Культури" українська тематика почала приєднувати інших. Численні статті і коментарі Лободовського, Мєрошевського, Стемповського, ця справа стала тематикою наукових конференцій, викликала загальнонародні дискусії. Зустріла чимало прихильників у Польщі і в Україні. На велику увагу заслуговує звернення опрацьоване Єжи Ґедройцем, яке, до речі, було відчитане в Яблонній.

Коли комуністична „твердиня" винесла на себе вирок і все реальніше на східньому обрії вирізьблюється українська суверенна держава, варто сьогодні зревідувати погляди і змінити стереотипи. Постає питання чи це справді розгублена політика, чи несвідомість дій. З України, після проголошення Акту незалежности вже 7-го — 8-го вересня ц.р. міністер закордонних справ Анатолій Зленко прибув у Варшаву, щоб по-партнерськи поговорити про добросусідські відносини.

Не дивлячись на факт, що ситуація на карті Европи останньо міняється в поглядах у багатьох поляків нічого не змінилося і того не можна легковажити.

Перебуваючи цього року в Польщі, я переконався, що серед багатьох поляків політична культура дедалі падає глибше вниз. Про це свідчить хоча б з якою настановою самонавіяної нетолеранції, загальним пониженням, а то й повного упадку культури показали себе численні перемишляки в часі спроби звороту катедральної церкви св. Івана Христителя в Перемишлі. Поляки з Перемишля в крайній безвідповідальности і заїлости до українців, перш за все осоромили самі себе, своїх великих духовних провідників на чолі і Папою Іваном Павлом II. У такій ситуації мимохіть насуваються на думку Шевченкові слова: „Схаменіться, будьте люди, бо лихо вам буде!".

Пригадую „Одвертий лист до українців і поляків Львівської Архидієцезії". Автором листа є польське Товариство любителів Львова — відділ в Перемишлі. Зміст цього одвертого листа є дискримінацією польського населення в Україні. Згадане Товариство любителів Львова у свому листі оскаржує Львівську Обласну Раду, а головне її голову В. Чорновола. Додаймо, що на терені Львова працює дві польські школи, вірні римо-католицького костьола користають і мають в посіданні два костьоли, а на Західній Україні у їхній розпорядженності — 184 костьоли і яка тут може бути мова про дискримінацію, коли в Перемишлі єдиної катедральної церкви не призначено вірним греко-католицького обряду.

Щойно декілька днів тому я познайомився з трьома книжечками д-ра Олександра Кормана, що їх видало лондонське Товариство любителів Львова. Ці публікації вносять у польсько-українські взаємини конфлікт і дальшу дезінформацію. Вражає у цих книжечках намір поширення людовбивства українцям не лише на самих поляках, але так же на жидах. Є згадки про те, що у цих вчинках брали участь греко-католицькі священики, Дивізія Галичина, УПА та всякі українські фашисти. Сам автор Корман у підсумку стверджує, що того забути не можна.

Не хочу вдаватися до аналізи твору цих книжечок, бо вони на це не заслуговують, але долучую свій голос і погляд на цю справу. Я народився у Любельському воєвідстві, але найкращі роки свого життя я пережив у Перемишлі і віддавна цікавлюся взаєминами наших народів. Маю постійний зв'язок з діячами українськими і польськими з Польщі. Читаю систематично польські видання, належу до діяльних членів Земляцтва Перемищина в Торонто, і тому вважаю, що маю всілякі підстави висловитися на цю тему.

З прикрістю константую факт, що між польським і українським народами віддавна панує ворожнеча, але напруженість цього стану не однакова в різних періодах і на однакова по обох сторонах. У поляків проявляється легковажність до українського питання. Багатьох з них, виявляє, зрозумілу поставу, байдужість і брак зацікавлення Україною. Зате українське відношення можна б найбільш загально висловити сперте на ненависті особливо у Польщі за заподіяні кривди під час і

(Закінчення на стор. 3)

Лариса М.Л.З. Онишкевич

РІЗНОВИДИ КИЇВСЬКОГО „ТЕАТРУ НА ПОДОЛІ"

Серед київських театрів „Театр на Подолі" — один із більших, головно різнородністю своїх спеціялізованих груп: камерний хор „Київ", джазове тріо, дві театральні групи і „Альтернативна контора", або „підземельна" чи „андерґравнд" (як там звуть) група. Серед різних проєктів „Театру на Подолі" є також видання, першим серед яких має бути альбом репродукцій аванґардного мистецтва, із виставки 1990 року.

Камерний хор „Київ"

Скільки це першоякісних хорів з України уже відвідувало наш континент — від квартетів до дитячих? Але подібної якости голосів і виконання в Україні не приходилось мені чути . Пройшовши різні переміни та пов'язання з інституціями, хор існує у сучасному виді від грудня 1990 року при „Театрі на Подолі". Диригент і художній керівник хору (більшість творів виконані у його обробці), — піяніст Олександер Лисокінь, а його дібрана група — це 17 членів професійних співачок і співаків із божественними голосами. Їхній пересічний вік — 30.

Прийнявши форму камерного хору, ця група співаків зосереджується не тільки на духовній музиці, але і на сучасній, з різнорідними стилями. Та саме у духовній музиці хор найсильніший; їхнє виконання Дмитра Бортнянського „Достойно єсть" неймовірне. Це майже осягнута перфекція. Також Кирила Стеценка „Отче наш", або „Херувимська", але вже під диригентурою Володимира Кураса (солісти Іван Аврамчук та Анжела Андрієвська) близькі того ж рівня.

Хор має багатомовний репертуар, і то з бездоганною вимовою. Співають вони і російські твори (Рахманінова „Богородице Діво"), і американські (Ґершвіна англійською мовою. Стилістична еластичність у переході від стилю до стилю дуже природна. Коли співали „Дударика", „або „Щедрика" — було враження могучого 200-особового хору. І в цім жанрі та в релігійних піснях — хор мабуть ледве чи може бути перевершений. У модерних російських чи американських піснях — вони далі гідні уваги, але не є унікальними.

Камерний хор „Київ" має вже кілька касет (хоча не найкращого технічного рівня, тож це не є повна їхня візитівка) і мабуть відомий з них любителям музики навіть в Америці. Тому що хор такий новий і що його репертуар засадничо не для популярної сцени — в Україні його щойно пізнають. Але якщо б вибирати якусь групу для репрезентації музичного світу України — такий камерний хор може це зробити на найкращому рівні (так як це вже осягнув в кількох інтернаціональних конкурсах київський хор дівчаток „Щедрик"). Їм тільки потрібно ще видрукувати репрезентативні програмки та брошури українською мовою.

Театр

Промотором всіх різнорідних проєктів „Театру на Подолі" є відомий в Києві режисер Віталій Малахов. Театр уважає себе двомовним, часто добираючи легкий репертуар українською мовою („бо київська публіка не привикла до іншого"). це мабуть перша театральна група з України, що почала їздити на виступи на Заході; 1989 року вона виграла нагороду (в Лексінґтоні, Кентакі) на міжнародному танцювальному фестивалі. Там вони ставили частину „Вертепу" із доданими танцями, у водевільному стилі. Були поїздки до Греції, Англії, Мехіко. А тепер театри з Англії, Америки та інших країн будуть відвідувати Київ, так як це вже робили різні режисери з Греції, Іраку, Болгарії та Америки.

„Театр на Подолі" має запляннований виступ у листопаді в Британії, де буде ставити російською мовою дві вистави Пушкіна. А пляни в Україні? Ставити далі у двох мовах, і звернутись більше до творів Лесі Українки.

„Вертеп"

Цього року вашінґтонський Кеннеді Центр запропонував професорам і режисерам із 25-ох американських університетів відвідати Москву, Сант Петербурґ і Київ. Там вони знайомились з місцевими театрами і режисерами з наміром нав'язати контакти та професійний обмін. Один із учасників цієї програми був Стейтовий коледж в Монтклері, Ню Джерзі. Кілька професорів цього університету були захоплені стилем праці „Театру на Подолі" і запросили їх до себе у жовтні ц.р., щоб перевести майстерню та кілька театральних постанов. На другий рік театральна група з Монтклерського коледжу поїде до Києва.

„Театр на Подолі" пропонував три вистави в Ню Джерзі: Шекспіровий „Сон літньої ночі", коляж із праць Софокля, Шекспіра і Брехта та „Вертеп". Дві перші вистави — російською мовою, третя українською. Правда, у програмках театр себе не афішував спеціяльно як український, і повна назва театру „Київський театр на Подолі" була виписана тільки російською мовою. З цими постановками театр поїхав на виступи ще у Вермонт і Тексас.

Валерій Шевчук, чи не найвизначніший сучасний український письменник, написав „Вертеп" ще 1967 року. Придержуючись традиційної форми давнього українського вертепу, перша частина вистави була пов'язана із різдвяним тлом; як Ірод, довідавшись, що народився Христос, боїться кінця своєї влади та й життя, і наказує вбити всіх дітей. У давніх українських текстах, крім цієї біблійної теми, навіть у першій частині автори звичайно чи інтерпретатори часто вкладали місцеву алегорію, і то звичайно у відношенні до паралельних постатей тиранів. Це ж зробив і Шевчук. У першій частині Пустельник повідомляє Ірода, що народився його убивця, отже пора думати про свою душу й робити добрі діла. Рівно ж жінка, яка незабаром виявляється, що це Смерть, пророкує йому кінець, хіба, що він уб'є свого сина, а потім і братів, і тоді проголосить себе богом. Після намови Смерти, з якою Ірод одружується, він так боїться притаєних ворогів, що наказує убити всіх дітей. Потім усіх людей. Стається так, в як йому снилось, що він осягнув царство Правди, — але без людей. Досить пізно він вкінці бачить безсенсовність такого життя і хоче вбити також Смерть, яка завжди підмовляла його до вбивств. Та Смерть народжує дитину від нього; цей монстер-дитина, тоді вбиває батька — Ірода.

(Закінчення на стор. 3)

Літній семестр в УВУ

Поглиблений процес росту національно-демократичних рухів в СССР і розклад його політичної і суспільно-економічної системи, які завершуються після відомих серпневих подій, уможливлюють вільніші контакти наших земляків з рідного краю з діяспорою. У ході цього процесу пожвавилися не лише відвідини, але — що головне — участь у нашому громадському і релігійному, а зокрема культурно-науковому житті на Заході. На терені Німеччини це особливо помітне в діяльності Українського Вільного Університету в Мюнхені.

УВУ зберіг і здійснив протягом свого 70-літнього існування ідею плекання і розвитку вільної від ідеологічних диктатів і орієнтованої на потреби нашого народу науки. Довгими роками провідною ідеєю було зберегти і розвивати в мірах можливого вільну українську науку. Нині відкриваються можливості передавати в Україну збережене разом з новими надбаннями. Але ці завдання були б далеко невичерпаними, якщо УВУ не виконував би нових обов'язків у нових обставинах. Під цим кутом зору наш університет починає здійснювати давню мрію — він перетворюється поступово у поміст між Україною і Заходом, а зокрема поміж Німеччиною і Україною. УВУ — місце зустрічей з науковцями і представниками національно-демократичних сил в Україні. І не лише зустрічей, а в першій мірі — осідок науки, в якому українські студенти з діяспори і з рідного краю мають нагоду познайомитися з найновішими вислідами наукового процесу на Заході, почати завершення, вдосконалення чи поглиблення своїх знань.

Під час цьогорічного літнього семестру в УВУ роїлося від студентів. Це не дивно — понад півтори сотні студентів з України, Литви, Латвії, Польщі, Пряшівщини, Югославії, Австрії, Німеччини, Великобританії, Америки і Канади відвідували окремі навчальні програми: семестральні виклади, заняття педагогічного інституту, високошкільні курси українознавства. Окрему програму проведено для групи 11 викладачів вищих шкіл Львова, Івано-Франківська і Тернополя, які прибули для доповнення кваліфікацій. Але не лише серед слухачів зустрічалися люди з рідного краю чи держав центральної і східньої Европи — студенти мали нагоду слухати лекції окремих спеціялістів з Києва, Львова, Варшави, Пряшева, Ясс, Праги.

Під час семестру організовано ряд додаткових програм з відвідинами Мюнхену, прогульки в Альпи, ознайомлення з різними видами суспільного і економічного життя на Заході, що особливо цікавило і світоглядово збагачувало студентів.

Цей літній семестр УВУ був також і тим відмінний від попередніх, що організовано порівняно мало доповідей — зосереджено всю увагу на виклади і додаткові заняття для студентів, при чому збагачення університетського життя впливало особливо позитивно на хід праці в УВУ. Організаційно були чималі труднощі, передусім з приміщенням для студентів (в городі УВУ прийшлося розставляти шатро, щоб їх там примістити). Але ці та інші труднощі були полагоджені завдяки жертвенній співпраці з боку українського інтернату „Рідна Школа", що заслуговує на окрему згадку.

Висліди з семестру — позитивні. Були і недоліки, але нові обставини вимагали нових реакцій: вони дали певний досвід, який буде корисний при організації і проведенні наступних семестрів. Все ж праця УВУ під час літнього семестру була б неможливою, якщо б не діяли Фундації УВУ в ЗСА і Канаді, а також Стипендійний Фонд ім. Петра Поліщука. Завдяки цим фондам, а особливо Фундації УВУ в ЗСА, могла перебувати в Мюнхені чудова група молодих людей — як студентів, так і молодих науковців з рідного краю, всіх понад сто.

При умові розуміння ваги і значення УВУ для потреб України та дальшій матеріяльній підтримці його з боку діяспори, наш університет зможе ще краще вдосконалювати свої програми і проєкти.

Д-р Микола Шафовал

Різновиди Київського...

(Закінчення зі стор. 2)

Коли всі строї білі, тільки Ірод надягає червону тоґу, і Смерть родить дитину у червоних шатах, політична алегорія стає ясною, зокрема беручи до уваги час написання твору. Символ тиранії пов'язаний із червоним, що знищив цілу країну, але накінець і самого тирана. І тоді все небо стає чорним. Ця перша дія дуже напружуюча, ефект потрясаючий. Сам режисер В. Малахов придумав просту, але ефективну декорацію: посередині сцени немов горизонтальна карузеля, чи то велика стрілка годинника, яку крутить зла доля кожного разу, що когось убивають. І тоді на поперечку горизонтальної рампи-стрілки, ставлять ще одну запалену свічку. Країна знищена, як і цілий світ; накінець лишається сама пустиня, і всі свічки гаснуть.

У вертепних дійствах чи то на сцені, чи у ляльковому театрі, друга частина звичайно була сатирично-комедійна. У цій постановці є типові постаті: Солдат, Маруся, Жид, Циган, Запорожець, Дід і Баба, Піп, Смерть та інші. Але чорта нема; його функцію тут перебирає Смерть. На сцені невеличка картина на підвищенні, і на зміну раз вона, а раз обертають іншу картину. Немов у ляльковому театрі.

Сцена з „Вертепу" Валерія Шевчука: Ірод (Ігор Крикунов) і Смерть (Галина Ткач).

Комедійно-ґротескні сценки звичайно представляють типові людські слабості та прикмети, включно із етнічними. І хоча у традиційних вертепних сценках часто це насміхання з різних слабих сторінок людей, все ж таки ці жарти відносно доброзичливі, там б'ють кулаками, але рідко вбивають, хіба що в самообороні. Та у цій постановці (або в цім варіянті інтерпретування, бо їх режисер вже мав мабуть шість чи сім) всюди жорстокість і смерть. Як і в першій дії. Правда, є дуже ефективні ґротескні сцени поминок-гуляння кожного померлого із своїми друзями; вони зроблені дуже вдало, кожна в іншім стилі, з різноманітною музикою, залежно від того, хто жертва. Але хто ці жертви шле на другий світ? Сама Смерть посилає туди тільки дві особи: Діда, що не впізнає її і запрошує до танцю, та Пустельника, що веде з нею філософічні дискусії. Він твердить, що Смерть не може знищити людства, поки є Святий Дух. Пустельник і Смерть єдині спільні постаті в обох діях.

Кілька постатей — це українці; наївна сільська дівчина Маруся, це не традиційна красуня, тільки незґраба, яку російський солдат (москаль) навчає як стояти, а потім і як ходити по-солдатському. А зчасом, він її залишає з дитиною, а вона немов Катерина, вкінці вбиває себе, під його сміх. Традиційно відважний Запорожець, оборонець простих людей, з філософічною склонністю (часто подібний до козака Мамая) тут радше представлений як непогамований грубіян. Він відбирає у жида — шинкаря горілку і не хоче за неї заплатити, а тоді у п'яному вибуху — вбиває його. Ще є інший українець, наївний дядько, який купує у голодного цигана неіснуючу кобилу. Правда, циган його обманув з біди, а не злоби. А дядько його убиває після провокації Смерти. У традиційнім вертепі шинкар і циган обманюють людей, і не так дуже невинно, але дещо і злобно (у деяких навіть пробують вбити Запорожця), але їх рідко коли за це вбивають, хіба в самообороні. Чому у цій постановці всі українці були незугарні, грубуваті, не дуже розумні, або ще й жорстокі? Не згадуючи вже попа, який до безмежжя п'яничка. Чому така національна розрізненість? Коли інші етнічні представники, включно із поляком-шляхтичем, представлені шиковно, елеґантно, чи досить лякливими — але не вбивцями?

Звичайно твердять, що коли хтось уміє себе, чи своїх близьких, з гумором критикувати, то це означає певне осягнення вищого рівня самосприймання, — але це робиться рівнорядно, паралельно також з іншими постатями чи групами. А в цій постановці, зокрема коли у першій дії так наявно підкреслено вбивства, що їх здійснює тиран (правда, це плянове вбивство, хоча за намовою), а тут убивають ці звичайненькі люди, — і тільки українці. Це дуже очевидне. І тому дивує. Дивує не тільки тому, що це театр з України (хоча не конечно мусить він бути українським театром), але й тому, що на програмці виписаний склад Київської Міської Управи (голова культурного відділу і заступник посадника в культурних справах і т.д.). Всі вони якось мабуть допомогли театрові вирушити в світ з цієї постановкою. Правда, в Америці цій групі організували різнородну поміч особи пов'язані із Монтклер коледжом, а не українці. Але всім було досить дивно, як це так — театр зі столиці України, а ставить вистави іншою мовою; і навіть в українській постановці чомусь перекладено ім'я Марусі на „Машу".

Прекрасний театр, винахідливий режисер, добрі актори і справді оригінальна постановка. Вони могли б стати гордістю свого міста, своєї країни, її гідними репрезентантами. Зокрема, коли б їздили у світ із постановками у мові своєї країни, а чейже майже всі актори українці. Тепер уже важко спихати на режим причину невживання рідної мови „для серйозного театру", — навіть коли група на турне в Америці.

Коли перша дія виразно унапрямлена й інтерпретована, так друга дія залишає дивне почуття, що режисер (мабуть не автор, бо це радше в нюансах інтерпретування, як дії) не трактує усіх ґероїв в однім стилі, себто його підхід не є збалянсованим. Концепт не втриманий однаково. І це тим більше дивує, що у такій інтерпретації представляється у світі український вертеп.

Погляди...

(Закінчення зі стор. 2)

після Другої світової війни. Тут годі протиставитися тим переконанням, коли реґулярна армія польська, а в тому військові загони акції „Вісла", доконували злочини над українцями і це є причиною ненависти. Зовсім скрайні поляки не можуть погодитись з фактом, що українці мають право на свою державність так, як і вони.

Загально серед поляків більш як серед українців поширюється аґресивний ревізіонізм. Я так чуттєво прив'язаний до землі народження, до рідного села Вілька-Вербицька, що біля Угнова, яку викреслено з карт світу, що така будь-коли існувала. Я також не менше зв'язався з Перемишлем з містом, у якому кожен крок, камінчик нагадує українство, моя туга і любов до цього міста в глибині мого серця не менша, як того, хто жив чи народився у Львові. Я розумію й поділяю почування прив'язаности до рідної сторони, до кладовища в якому спить вічним сном батько дід і прадід. Я не менше пов'язаний своєю традицією з історією, в якій з пієтизмом відношуся до всіх тих, хто пролив свою кров за те, щоб бути своїй землі вірним.

Але також я свідомий того, що над моїми почуттями повинен брати верх розум, бо що вже довголітня історія наших взаємозв'язків повинна навчити думати раціональними категоріями, а не емоційними.

Працюючи в Землячтві Перемищина в Торонто, ми під жодним оглядом не висуваємо територіяльних претенсій, хоч до того є чимало причин, а одна з найголовніших, хотяй би неустанні і в нічому не узасаднені претенсії Товариства любителів Львова, до територіяльних ревізій кордонів. Разом працюючи, докладаємо чимало зусиль, щоб допомагати нашим братам на рідній землі, а водночас прагнемо спілкуватися з тими розсудливими поляками, для загального добра.

Ми також свідомі того, що наші непорозуміння використає, так як і в минулому, ворожа нам диверсія — скритою і відвертою пропаґандою. Виглядає дивно, коли поляки на заході боронять кордону від зазіхань з боку Німеччини, а в той самий час посягають своєю рукою на схід. Притому нівечать найгарніші принципи міжнародних взаємин.

Члени Товариства любителів Львова мусять собі усвідомити, що в першу черґу вони приносять найбільше зло Польщі. Хочемо чи не хочемо повірити, але так із заходу, як і сходу Польща має набагато сильніших від себе сусідів, тож в ім'я цього треба розглядати майбутність. Немає потреби очорнювати своїх сусідів, поширювати свої кордони на сусідські території. Уже перед війною національні стосунки на сході Польщі створювали немало проблем, яких не спроможна була розв'язати ані катівня в Березі Картузькій, ані вандалізм наших церков на Холмщині і Подляшші.

Якщо в сучасному розвалилася махіна Совєтського Союзу, коли Еспанія не може впоратися з декількасотнями тисяч басків, а Анґлія не може втримати Олстеру, де має вирішальну етнічну більшість, то якже можуть твердо і реалістично думати тверезі автори із Товариства — не любителів, а ревізіоністів щодо Львова.

Чи ж мислячі, розумні поляки, яких без сумніву є чимало, не усвідомлюють собі того, що таку діяльність треба дискредитувати, і то чим скорше тим краще. Товариство, якщо не відступить від своїх гасел і обраного шляху, настроїть проти себе і польського народу людей доброї волі, які готові до добросусідської співпраці.

Якже часто одна помилка, одне навіть хитання передає реакцію помилок та падінь у майбутньому. Те, що зроблено сьогодні неможливо от так, на ходу, перебороти завтра. Вмить виростають чорні зерна зла, заглушуючи доброочікувані плоди.

Образи...

(Закінчення зі стор. 2)

геометричними формами конструктивістів початку цього століття.

Хоч Г. Севрук працює в різних ділянках і матеріялах найбільш співзвучности знаходить з глиною і через те у її творчості домінують плоскорізьби випалені з додатком ґлязури, кольорового скла, камінців, або металю. Бувають також тривимірні композиції більших і менших форматів, як наприклад „Маруся Чурай", а також серія поганських богів.

Монументальні роботи, виконані на замовлення, це переважно декоративні панно чи рельєфні-скульптури, як ось оформлення ресторану на першому поверсі готелю „Русь" у Києві (1980), панно „Весна" в готелі „Золотий колос" (1980—81), два панно, „Казка" і „синій птах", в інтер'єрі кінотеатрі мультфільмів на львівській площі в Києві. Особливим досягненням у жанрі декоративних панно і завершенням праці над тематикою княжої доби можна уважати велике декоративне панно „Київська Русь" виконане 1987 року в інтер'єрі Київського готелю „Турист". У цьому етапному творі зображено всі важливі постаті княжої доби на тлі церков і городів. Відомий в Україні історик і джерелознавець Сергій Білокінь, у своїй статті про Г. Севрук у журналі „Україна" пише: „Якщо оцінювати твір Г. Севрук з погляду мистецького — він геніяльний, він заслуговує щонайбільших похвал і премій. Але він же й етапний твір нашої історичної свідомости. („Україна", ч. 24, 1988, стор. 12). На виставці в Торонто від 3-го листопада, 1991 року мисткиня буде експонувати тільки рельєфні праці менших форматів з огляду на труднощі в перевезенні праць. Її приїздові до Торонто сприяло товариство „Дружба" в Києві, а виставку фірмують Український дослідно-документальний центр і Інститут святого Володимира в цьому ж місті. На відкритті виставки буде висвітлене відео з творчости Г. Севрук, а також мисткиня поділиться споминами про творців відродження українського мистецтва в 60-их роках.

ЗВЕРНЕННЯ

Дорогі земляки!

Чорнобиль зачепив своїм страшним крилом і мою оселю в Тернополі. Внук Тарасик народився калікою: аномалія розвитку лівої кисті, рудименти пальців, міопатія ніг. Аномалія розвивається. Дитині необхідна операція. Я прибула в New York Hospital та Shriners Hospitals for Crippled Children (Філядельфія) для медичного обстеження та можливого дальшого лікування дитини, привезла необхідні медичні документи: X-ray, фотографії, радіографічні аплікації.

Прошу проявити милосердя і допомогти матеріяльно в лікуванні чотирирічного хлопчика. Нехай ніколи чорнобильські хмари не проходять над вашими оселями. Нехай Всевишній продовжить ваші літа.

Число конта в кредитівці „Самопоміч", 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003, 17050-00 на ім'я Taras Kashuba, Helen Haynysh.

Галина Гейниш
Перебуваю під адресою:
2702 Marian Cliff Dr., Parma, Ohio 44134

ПОДЯКА

Дня 13-го березня 1991 р. відійшла у вічність наша незабутня і невіджалувана ДРУЖИНА, СЕСТРА, МАМА і БАБУНЯ

св. п.

Ярослава Куліш

ПИСЬМЕННИЦЯ ОКСАНА КЕРЧ

Складаємо щиру подяку о. д-р митр. Іванові Біляничу за відправлення Панахиди у похоронному домі, за відслуження Святої Літургії в церкві Христа Царя у Філядельфії, за відпровадження покійної на цвинтар, за переведення молитви на тризні, та за відслуження заупокійної Служби Божої на сороковий день від смерти покійної.

З щирого серця дякуємо всім друзям, знайомим, та родині що разом з нами відпровадили покійну в останню дорогу, та усім тим що висловили співчуття в тяжких годинах нашого горя. Дякуємо д-рові Романові Дикому та д-рові Романові Дикому мол. за опіку над покійною під час її недуги, та о. д-рові Біляничу, та всім друзям і знайомим за відвідання в той же час.

Особливо дякуємо Анастазії Саґатій за приготування тризни, та поетові Володимирові Біляєву за зворушливі слова під час тризни.

Дякуємо жертводавцям на Служби Божі за спокій душі покійної: д-рові Богданові і Любі Сілецьким, Галині Царинник, Стефанії Бернадин, Теофілі Ганушевській, Марії Лесюк, Марії Рущак, Анастазії Саґатій, Марії Лозинській, Ларисі і Мирославові Киям, Марті і Антонові Рублям, Лесі Безбородько-Сімянців, Ользі Слобода, Дарії і Василеві Ґанкевичам, Ірені і Михайлові Ковальчинам, Олі Якубовській, Павлині й Іванові Скочилясам, Людмилі і Зенонові Чайківським, Степанові Юрчакові, Мирославі й Ігореві Шперналям, д-рові Тетяні і Зенонові Цісикам, Андрієві Саґатому і Оксані Кушнір, Галині Поритко і дітям разом 220 дол.

В пам'ять покійної на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля зложили з ініціятиви СУА і ОЖ ОЧСУ:

по 100 дол. — Фундація ім. Уляни і Лариси Целевич-Стецюк, при Головній Управі ОЖ ОЧСУ;
по 50 дол. — Ірена і Лев Кушнір;
по 25 дол. — Люба і д-р Богдан Сілецькі, Марія Лозинська, Володимир і Доротея Біляєві, Марія Романець, ОЖ ОЧСУ — Відділ Ню Йорк;
по 20 дол. — Стефанія і д-р Ярослав Бернадин, Оксана Поритко, Леся і Валентин Сімянців, Володимира і Микола Кавка, Лариса і Мирослав Кий, Надія Оранська;
15 дол. — Марія Романенчук;
по 10 дол. — Олена і Богдан Казанівські, Анна Бачара, Теодозія й Стефан Волянюк, д-р Ярослав Скальчук, Ала Давиденко, Роксоляна Гарасимович, Анізія і Петро Мірчуки, Софія Кусень, Дарія Ганкевич, Ірена і Михайло Ковальчин, Анна Іваницька, Володимир Риндич, Людмила і Зенон Чайківські, Ольга Лукасевич з родиною, Вікторія і Маріянна Вакуловські, Оксана Левицька, Андрій Саґатий і Оксана Кушнір.

Разом на Фонд Дітей Чорнобиля: 580 дол.

Щиросердечно дякуємо усім за пам'ять та молитви за нашу дорогу покійну!

ВОЛОДИМИР КУЛІШ — чоловік
ЛЮБА ВІТОШИНСЬКА — сестра з родиною
ЯРОПОЛК ЛАСОВСЬКИЙ І МИКОЛА КУЛІШ — сини з родинами.

Українське Лікарське Товариство Північної Америки
Відділ Метрополії Ню Йорк і Ню Джерзі

ділиться сумною вісткою з членством та українським громадянством, що 26-го жовтня 1991 р. відійшла у вічність

бл. п. д-р мед.

ІРЕНА ГРЕБЕНЯК

довголітня членка УЛТПА, меценат громадських установ.

Родині покійної висловлюємо глибоке співчуття.

Управа Відділу

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Бандуристки зі Львова

Виступають бандуристки „Львів'янки" (зліва): Оля Герасименко, Оля Войтович та Христя Залуцька.

Бандура — наш національний інструмент — з давніх часів допомагав народним співцям оспівувати нашу славну історичну минувшину.

Сьогодні жіноча емансипація достосувала бандуру до своїх потреб і ужила її для передачі жіночих переживань.

Клясичним прикладом цього жіночого мистецтва був виступ трьох бандуристок зі Львова — Христі Залуцької, Олі Войтович та Олі Герасименко. Їхній концерт відбувся в Лос Анжелесі 13 жовтня. Концерт пройшов з надзвичайним успіхом. Бандуристки при супроводі бандур співали народні, стрілецькі та любовні пісні, якими справді причаровували своїх слухачів. Деякі пісні — композиторів Володимира Івасюка та Юрія Ланюка — скомпоновані авторами спеціяльно для цього тріо. Оригінально прозвучали на бандурах інструментальні композиції зарубіжних авторів — Боккеріні та Госе Вайта, а „Пісня про Івасика", якою вони аналізували свою любов до Івасика — співали аж два рази і вона вийшла прекрасно навіть на відеофільмі.

Концерт був записаний на відеофільмі і зацікавлені особи незабаром зможуть його набути під час виступів тріо в Сан Франсіско, Ню Йорку, Йонкерсі, Нюарку, Гартфорді, Кліволенді та інших українських осередках.

Богдан Солук

„Ніщо..."

(Закінчення зі стор. 1)

редакційне доручення розмовляти з Дмитром Павличком не як із одним з найбільш улюблених в Україні поетів, а як з державним діячем, головою Комісії Верховної Ради в закордонних справах. Прихід самостійної України до світової спільноти — то велике питання сучасности. Павличко розповів про трудне започаткування процесу міжнародного визнання України, про ставлення до неї найближчих західніх сусідів, про перспективи взаємин з Канадою і ЗСА, про новий зміст співробітництва з Росією, колишнім „старшим братом".

Але хоч мова українського парляментариста була офіційна, густо пересипана іменами, назвами і датами, сприймалася вона як продовження його вогнистої громадянської лірики. Неофіт у дипломатії, якщо брати до уваги її клясичну школу, її традиційні приписи і засоби, він трактував її головний сенс ясніше і шляхетніше, ніж багато хто з професійних міжнародників — сенс гуманности, відкритости, довір'я, солідарности, взаємоповаги і взаємодопомоги. В його респекті до поляків, мадярів, чехів, словаків, німців, еспанців вбачалася одна з наших національних схильностей — добре говорити про інших. Щодо Павличка, то він ще й добре знає інших, бо є блискучим перекладачем поезії з десятків европейських і східніх мов.

А що нелегко від самого себе абстрагуватися, то він, оцінюючи візиту української делеґації до ООН і контакти з американським Урядом, вжив „непротокольний" вислів: „Доброзичливість і, я б сказав, ніжність, з якою нас зустрів президент Буш, дозволяють говорити що ЗСА є зацікавлені у виникненні незалежної України". Його переконання: приїхавши до Амрики і Канади за зрозумінням української справи, вони його тут знайшли.

У першорядному питанні — стосовно загрози нового союзного договору — Павличко виявив належну твердість: „Ми не підпишемо жодного договору і не візьмемо участи в жодній союзній структурі, яка б стояла над нашою волею". А як щодо так званого єдиного економічного простору? „Обривати економічні, технічні, культурні контакти з колишнімі союзними республіками було б помилкою, одначе ми не приймемо ніякої Ради, яка б сиділа десь у Москві і керувала нашим економічним життям... Ми не підемо на збереження єдиної союзної валюти і вже замовили друкування наших українських грошей... Ми розуміємо, що найменша, мікроскопійна часточка Союзу, залишена в нашому житті, буде тією раковою клітиною, яка невдовзі розростеться і задушить нас. Почнеться, наприклад, зі спільного пляну руху потягів, а скінчиться тим, що ми знову втратимо все".

Тим часом за ким стоїть Росія — за Єльциним чи за Ґорбачовим? „Єльцин — це суверенна і демократична Росія. Ми не збираємося відгороджуватися від неї колючим дротом, у нас з нею були і будуть тісні стосунки, але ми хочемо, щоб той стереотип, згідно з яким Україна є частиною Росії, було відкинуто і забуто". Значить, Росія і Союз — це не одне і те ж? „Покищо ні. Союз — це Ґорбачов. Світ знає його як великого реформатора, але якщо тепер він буде чинити перешкоди на шляху становлення незалежної української держави, то це буде те саме, що робили до нього всі комуністичні лідери, всі царі, і він закінчить погано".

Говорячи про добрі перспективи міжнародного визнання України, Павличко заторкнув три внутрішні теми: розпуск КПСС, референдум 1-го грудня і президентські вибори. „З тим, що компартію заборонено, погодився весь народ, ані одної телеграми протесту ми у Верховній Раді не дістали... Працювати на успіх референдуму — це, я гадаю, означає забути всі сварки і незгоди й приймати потрібні народові, ефективні рішення, які полегшують шлях до добробуту. Щодо виборів, то українці є досить цивілізовані, аби зрозуміти, що не народ служить президентові, а президент народові. Кого б не обрали, наша політика від цього не зміниться. Якщо президентом стане Леонід Кравчук, то й у цьому випадку процеси будівництва самостійної держави не сповільняться".

Чи ж можна було втриматися і наостанок не запитати в Павличка-політика, як мається Павличко-поет? „Тепер не до віршів. Якщо вже вони вихлюпуються, то записую їх, як серед бою, на коліні, як от останній, що його я прочитав на Форумі інтеліґенції України:

Клянемося Богом
України,
Що вмремо, та не
підем в ярмо,
Дух, воскреслий з
темної руїни,
На наругу в рабство не
дамо!

Нарешті, заключне запитання: що він хотів би сказати читачам „Свободи"? „Я вражений, як українці в діяспорі сердечно, мудро і жертовно ставляться до будування української державности, але допомога все ще потрібна і потрібна. Ось одна з тисячі проблем: Україна в ЗСА не має приміщення для амбасади. Чи не доцільно передати для цієї мети Український Інститут Америки? Поміркуйте над цим, брати і сестри!"

Митрополит...

(Закінчення зі стор. 1)

кільки в ній живуть люди різних національностей. Як що наша Православна Церква і називається українською, то лише тому, що діє на території України, а не тому, що складається лише з українців. Ми можемо говорити лише про єдину Православну Церкву. Думаю настане час, коли досягнемо єднання між УПЦ і УАПЦ".

Філарет, як пише при кінці нотатки Зінковська, заявив, що він плянує на порядок денний Всеукраїнського Собору, який заплянований на початок листопада, винести питання про повну незалежність УПЦ. Митрополит спротивився створенню міністерства релігій. На його думку, це поставило б Церкву в таке становище, в якому вона перебувала з часів Петра І, тобто міністер віровизнань практично диктував би волю правлячих кіл релігійних спільнот.

Українські патріоти в Україні скептично поставились до заяв Митрополита Філарета, бо він відомий в Україні з різних протиукраїнських акцій.

Осередок СУМ в Палатайні допомагає Україні

Сьогодні дуже актуальною є справа допомоги Україні. Лежить вона й на серці молодим активістам з Осередку СУМ ім. полк. Дмитра Вітовського в Палатайні, Ілл. Оформились вони в окремий комітет з членів Управи Осередку до якого належать: Маруся Томчук, Ярослав Сидоренко, д-р Олесь Стрільчук, Віра Добровольська і Катя Фік.

Вже два роки тому вони заініцювали влаштовання окремої осінньої вечірки, повний дохід з якої є призначений на допомогу молодечим організаціям в Україні.

Третя з черги осіння вечірка відбулася в суботу 14-го вересня. Як і минулими роками гостям був поданий смачний обід. Цього року завідуючим кулінарними справами був інж. Мирон Добровольський.

В програмі вечірки гості довідалися про це як конкретно виглядає ця допомога Осередку молодим людям в Україні. Про це оповідали в українській та англійській мовах Маруся Томчук та Ярослав Сидоренко. За попередньо зібраних біля 3,000 дол. вислано чи передано в Україну різний матеріял: 5 машинок до писання, 2 факс машини, 150 книжок, відзнаки, емблеми, значки Підпільної Пошти України, фотографічний апарат, магнетофон, 40 метрів матерії на прапор. Велику частину з тих речей обоє доповідачів, з певним особистим ризиком, перевезли на місце призначення ще минулого року весною, при нагоді приватної подорожі в родинні сторони.

Допомога ще була спрямована до 10 осередків СУМ і СНУМ. В цей час Осередок з доручення Крайової Управи СУМ опікується організацією молоді в Донецькому, а крім того дальше має зв'язки з осередком в Чернігові. Доповідачі апелювали до присутніх та неприсутніх, щоб складали датки на цю шляхотну ціль. Особливо велику вартість мають українські книжки еміґраційного видання, які в неодній хаті припадають порохом, а в гірших випадках попадають на смітники.

Біля 100 осіб підтримало цю корисну імпрезу Осередку. Між ними були навіть гості із далекої Австралії, які перебували в цей час на відвидинах своєї родини, а це Емма і Юрій Мороко та Ніна Мигачовська.

Фонд допомоги збагатився коло 1,300 долярів. До цього також причинилася ліцитація різьбленого альбому з України (подарованого М. Томчук), яка принесла 200 дол. і його здобув Володимир Читербок, старшина американської армії, котрий брав участь останньо у війні на Близькому Сході. Других 90 дол. вплинуло до каси з льотерії пишного торта, подарованого Лярисою Вихрій, котрого виграв австралієць Юрій Мороко.

Найбільше виграли на успішній осінній вечірці в Палатайні молодечі організації в Україні, бо є нові гроші на конечно потрібну поміч їм.

В. К.

Найновіша діяльність Т-ва Сприяння Руховi України в Чикаґо

В середу, 16-го жовтня, відбувся черговий вечір Т-ва Сприяння Рухові в Чикаґо.

Виступало подружжя Ткачуків, яке щойно повернулося після одномісячного перебування, з України. Орися Ткачук поділилася своїми спостереженнями з повсякденного життя в Україні. Вона говорила про такі явища, як порожні крамниці та брак води по містах. Харчеві продукти, що зрідка появляються, можна набути тільки за талони й по дорогій ціні. Тільки на хліб, якого не бракує, обмежень немає. У деяких районах Львова водопроводи закриті між 9-ою ранку й 6-ою вечора.

Д-р Богдан Ткачук, голова Т-ва, зосередився на політичній ситуації, тепер, напередодні референдуму й президентських виборів. Неґативну ситуацію в Україні спричинив той факт, що провідники Комуністичної партії, що були замішані в перевороті, не були заарештовані, так як це сталося в Російській республіці. Також на низах, колишні партійці залишилися на своїх адміністративних становищах. Хоча Комуністична партія не діє офіційно, ці люди ведуть неофіційну акцію, звернену проти демократизації та стабілізації життя, Наприклад, трапляються випадки, коли радгоспи, після здачі державі своїх зобов'язань, відмовляються продавати свої продукти до інших областей, радше допускають, щоб ці продукти марнувалися. Того роду підривні акції погіршують і без того невідрадний стан економічний і можуть викликати серед населення невдоволення й недовір'я до демократичного устрою.

Після свого слова д-р Ткачук показав відео зі сесії Верховної Ради України. На сесії, головним чином, заторкували справу формулювання бальоту для референдуму. Деякі депутати доводили, що треба ясно висловитися, щоб населення розуміло, що голосувати за самостійну Україну — це значить голосувати за демократичну державу, яка забезпечує рівні права всім її мешканцям, без огляду на національність, расу, чи відношення до релігії.

Після закінчення фільму, д-р Б. Ткачук і проф. Василь Маркусь представили присутнім рішення Координаційного Комітету Допомоги Україні у ЗСА негайно перевести збіркову кампанію на ціль референдуму по всіх містах Америки. Зібрані фонди будуть використані на те, щоб компенсувати тих осіб в Україні, які в наступних шести тижнях не будуть працювати заробітково, а подарують свій час для пропаґування серед населення важливости голосувати за незалежну українську державу. Багато присутніх нечайно відгукнулося на цей заклик. В Чикаґо, яке має на меті зібрати 100,000 дол., збіркою займається проф. Дарія Маркусь.

Оксана Роздольська